

BÁCSKAI HIRLAP

POLITIKAI LAP

Előfizetési árak:

Egy évre 12 kor. — fill.
Fél évre 6 kor. — fill.
Negyed évre 3 kor. — fill.

Egyes szám ára 8 fill.
Hétfői szám 4 fill.

Megjelen minden hétfőn délben, szerdán, pénteken és vasárnap reggel.

Főszerkesztő:

Dr. CSILLAG KÁROLY.

Felolós szerkesztő:

BRAUN HENRIK.

Szerkesztőség:

Dr. Csillag Károly ügyvédi irodája, Barátok tere, Manojlovics-ház
Telefon szám 119.

Kiadóhivatal:

Kossuth-utca, Vojnich-palotában
Telefon szám 42.
Nyitlatter szorinkint 40 fillér.

A paktum.

A helyi ellenzék mindent megmozgat, hogy egy kalap alá kerülhessenek, nem félnék még attól sem, hogy az ellenzéki árnyalatok egyik része által pánszlávnak kiáltott Kolo mladež párttal legyeskedjenek, csak hogy a legközelebb megejtendő bizottsági tagok választásakor közös erővel törhessenek a polgármester pártja ellen, az ellen a párt ellen, mely Szabadkán két év-tized alatt oly óriási haladást tudott megteremteni, a legadázabb, a leggyűlöletteljesebb támadások közepette és ezen támadások ellenében.

Fornak valamennyien, és az anabaptistává vált kolo mladež párt forrt ki legelőszőr, és ezen kiforrás eredménye egy új párt, mely anabaptistaságában a kršćansko narodna, keresztény nemzeti párt nevet vette föl, hogy a nemzetiségi kérdést a felekezeti kérdéssel egyesítve annál könnyebben dühassa föl a város békéjét.

És mindez az annyira óhajtott új rendszer változás. A béke helyett az ádáz harcz. Ezért törnek személyek ellen is, mert tudják, hogy az általuk kifogásolt férfiak az igazi béke, a telebaráti egyetértés, a testvéri szeretet, s ezeknek

közepette az önzetlen haladás barátai, kik a békétlenkedőket a visszavonás szításának munkájában meg akarják akadályozni.

Igen ezen ádáz harcz érdekében törnek az egyesülésre, melynek tanubizonyosága a következő tény:

Szerdán délután Lichtneckert András fogadójának kistermében gyülekeztek a helyi ellenzék legellentétebb árnyalatainak megbízottai. Antunovich József dr. hívta őket gyülekezésre, bizonyára nem csak a saját indítványából, hanem előre kieszelt tervből kifolyólag. És nemcsak három valának együtt, hanem többen, mint azt a következő névsor mutatja.

A szabadnlvü párt egyik töredékét Biró Károly és Lipozencsics Lázár dr. képviselték.

Az időközben kršćansko narodna, vagyis nemzeti keresztény pártlta átfomálódott Kolo mladež párt megbízottai Kuluncsics Pál főgymnasiumi hittanár, Szudárevits Ferencz dr., Vojnich H. József dr., Mamuzsich Ágoston és Perlich Mihály voltak.

A néppárt részéről megjelentek: Antunovich Máté kir. közjegyző és Antunovich József dr.

A függetlenségi pártot Mukics Simon, Klein Adolf dr. és Gálfi György képviselték.

És megjelent még az értekezleten az egyik pártárnyalathoz sem tartozó Macskovics Titusz.

Ezen értekezlet célja lett volna, hogy a legközelebb megejtendő törvényhatósági bizottsági tagok választásánál közmegegyezéssel, együttesen járjanak el.

Kuluncsich Pál főgymnasiumi hittanár háromszor is felszólalt, s kijelentette, hogy csak azon esetben hajlandó a bizottsági tagok választásánál együttesen eljárni, ha Biró Károly és társai kijelentik, hogy az elemi iskolákba beviszik a *bunjevác* tananyagot.

Lipozencsics Lázár dr. és Biró Károly határozottan kijelentették, hogy erre nem hajlandók. És ime csak ő rajtuk kettőjükön mult, hogy a paktum véglegesen nem létesült. Mamuzsich Ágó szívesen ígért volna már meg mindent, a többiek meg, hogy el ne rontsák a látszólagos egyetértést inkább hallgattak, hiven az általuk óhajtott új városi rendszerhez és gazdalkodáshoz.

Felvetetett a *bosszut lihegő* nemzeti

„Vak-Bottyán“ — az előadás előtt.

— A »Bácskai Hírlap« eredeti tárczája. —

Írta: QUASIMODO.

Folynak a próbák, a szerző igazoltatása óráról-órára nagyobb. A *táti* ötven év alatt nem álmódott annyit, mint néhány hét óta. Amióta ugyanis szerelmes öreg fia Bottyán generális megszületett. Nem hagyja aludni az ujszülött, a boldog apát. Ha végig megy a Kossuth-utcán kuruczokat lát, amint úzik a labanczot, császári katonák kergetik Rákóczy seregét és leáldozóban ha vérpirosra festi a nap az ég alját, Bottyán utolsó küzdelmének szomorú jelenete rajzolódik le előtte. Leül a vendéglő asztalához: a drámai hősnőt, a szendét, a hőst és jellemzészet keresi fel és a főfőrendezővel tárgyal órák-hosszat.

Hogy hatvan néhány esztendő volt a főgenerális, hogy melyik szemére volt vak, hogy gróf Forgách Juliannát vajjon kire ossza, hogy szép legyen a marsall leánya Amelie. Hogy a festett harczok, a véres küzdelmek minél frappausabbak, minél hatásosabbak minél igazabbak legyenek. Hogy „pro patria

et libertate“ lángbetűkkel legyen ráfestve Rákóczy lobogójára, hogy minél fenségesebb legyen Bottyán hősie halála! És a bevezető zene, a kurucz nóták magyar izűek legyenek, kiérezzük belőlök a magyar nép retentő szenvedéseit, bánatát, fájdalmát, a véres harczok riadó zenéjét, a szabadságharcz örömujjongását.

És hajnali rövid álmából is fel-felriad a *táti*: győz-e valjon Vak-Bottyán? Győz-e a mi szinpadunkon, azon a rozoga, kopott szinpadon, a melyen, hejl sokat fáradozott, sokat udvarolt, sok dicsőséget megért, sok bukást látott, sok tapsot hallott! — — —

Szerdán este 1/8 órákor kigyulnak a vilanylángok a szinpadon, a beregi hegyeket világítja be a fehér fény és a hegyek között az elnyomott magyarok sötét arcát. — Halljuk a gravameneket, a sokáig, évekig elfojtott ezernyi szenvedés okozta fájdalom kitörését, Lengyel honból jön Rákóczy, kurucz most mindenki, a ki magyar!

Nyergesujfaluba zárták Vak Bottyánt is, a magyar hőst, a császári ezredest, togságából szabadítsuk ki őt, adjuk vissza kardját és ő legyen Rákóczy főgenerálisa . . .

Ott ül a felhomályban *táti*, a szerző és figyel a színészekre, kik civilben díkez őznak ma még, él hanggal némelyik, telje erővel a másik, de hűvel, buzgalommal, szeretettel és ambícióval mindegyik!

Történeli szinműnek mondja darabját a *táti*, történeli rajznak látom én, melyben édes hazánk egyik, véres küzdelemmel, fényes dicsőséggel tei korszaka van ékes szinrel, nagy gonddal, tudással megfestve.

Nem drámai hős Vak-Bottyán, nem, — a szabadság hőse volt ő, aki hazája függetlenségeért ontotta vérei! Bűne nem volt, nem vétkezett, harczolt a szabadságért Rákóczy mellett, kuruczainak élén és a véres harczban elesett: *pro patria et libertate!*

Az előadás előtt vagyunk még, a próbák nap-nap után folynak és a *táti* ott ül a sugónó mellett és ha egy szót téveszt a dikciózó színész, kijavítja: kívülről utazja szórul-szóra a *Vak-Bottyánt*.

Bizom a mű sikerében és hiszem, hogy rövid idő alatt meghódítja a vidék lelkes közönségét.

keresztény párt megbizotja, Mamuzsich Ágoston ügyvéd által a polgármester kérdés is. De, hogy mindenben megőrizzük a tárgyilagosságot, el kell ismernünk, hogy a jelenlévők ezen kérdést mellőzni kívánták. Referádán kívül gyanítjuk, hogy taktikából.

Hanem az, hogy a bizottsági tagok választásakor a polgármester ellen erős ellenzéket képezzenek, abban megegyeztek, nem tekintve Kolo mla-dežt, nem az új pártot, nem hogy néppárt, szabadelvű párt meg Kossuth párt együttesen, ha lelkiismeretesen: el nem járhatnak. Nem gondolva meg, hogy minő babeli chaoszt teremthetnének esetleg meg, nem azt, hogy ezen általuk megteremtett babeli zűrzavarban Szabadka közügye is meg fog bomlani.

A komolyan gondolkodók figyelmét erre nem kell felhívni, de igenis fel kell hívni azoknak a figyelmét, kik könnyebben hisznek. Gondolják meg mi lesz a pártok ezen keresztkezésből, s ha meggondolták, megszabadulnak az idegen befolyás alól és nem engedik magukat a most uralmon lévő párt ellen lihegő gyűlölettel vezetetni. d.

Különfélék.

Vasárnapi levél.

Nem tudom más is úgy van-e vele mint én, de a vidéki sajtót rettenetes Argus szemekkel vizsgálom.

Az „Argus“ nem úgy értem, hogy vigyázok reá: mert félttem, hanem vigyázok reá: mert félek tőle.

Igen kérem: félek tőle. És ez nem gyáva-ság. Merem állítani, hogy Bayard, a félelem és gáncs nélküli lovag, ha korában lett volna oly óriási tultengésben levő vidéki sajtó, mint ma, ha „gáncs nélküli“ lett volna is, „félelem nélküli“ nem, mert félt volna a — sajtótól.

Nem is kis dolog az, ha az ember lépten nyomon ki van téve annak, hogy valami localis genieakarnok (bocsánat az új szóért, elismerem hogy rossz) átadja a közmegegyezésnek, vagy kitörli a becsületes emberek sorából. Hogy miért? Éppen ez a bökkenő, hogy ezt nem igen tudjuk.

Ezért félek én a sajtótól. Mert én szeretnék még sokáig becsületes ember maradni.

De hát a sajtó nagy hatalom. És ugyan ki ne akarna a világ előtt nagy hatalom lenni, mikor az olyan könnyű dolog.

Az embernek van igen sok ideje, hogy reá ér más dologával foglalkozni. Ismeri a betűvetés tudományát is. Ilyenkor az a „nagy hatalom embrió“ vesz papírosát, czeruzát hegyez (ez olcsóbb s a rágásnál nem kopik úgy) s ír hírlapi cikket. Mit? Az mellékes.

Leghelyesebb társadalmi vagy művészeti cikket írni, vagy ha még tovább akarunk menni, írunk a hatóságról.

Kimutatjuk, hogy romlott a társadalom, hogy nincs művészi érzék, a torony alatt az állapotok botrányosak... és még sok... sok mindent kimutatunk... míg nem reá jövünk, hogy ezt csak mi fogjuk, mi vagyunk hivatva megjavítani. Velünk érkezett a megváltás órája.

Ezután a férjek nem fognak kártyázni, inni, s az asszonyok szabó kontót csinálni... A művészi izlés úgy ki lesz fejlődve, hogy a színházakban oly művészies előadások lesznek, miszerint a művészi élvezettől csak harmadnap ocsudnak fel az emberek s így csak minden harmadnap kell előadást tartani... A városi hatóság nem szed adót, hanem ő fizet a polgároknak... szóval minden lesz... .

... És ezt mind komolyan írják... és vannak, kik komolyan veszik. Vannak, mert sokszor írják s sokan írják. Irják nálunk, írják az egész országban. Irják mindannyiszor, valahányszor csak egy félre ismert genie lángeszének teret s olvasni tudó jámbor bárányokat keres.

Ha aztán ez ellen a rettenetes javítási műtét ellen az ember fellázad s megkérdi, hogy „Ugyan kérem nem szokott uraságod raplizni? Jó volna talán egy kis hldog borogatás?“ — hát akkor át lesz adva a közmegegyezésnek.

Ezért félek én a vidéki sajtótól Félek, hogy megtalálom ezt kérdezn.

Pedig már itt volna az ideje, hogy megszabaduljunk az ilyen honboldogító lángelméktől.

Össze kellene állani a komoly vidéki sajtónak s a komoly társadalomnak s elnyomni, kiirtani ezt a gyomot, mert ha nem tesszük, nagy kárunk lesz! Belevész a vidéki sajtó számbavehetősége, s a vidéki közönség komolyságának hitele.

De ez nehéz dolog, mert ugyan ki nem tartja magát hivatottnak a javító szerepre, kinek ne volnának honjavító eszméi. Ki teszi meg azt a bolondot, hogy előre elvágja az ő dícsőségének útját?

Biz ez nehéz dolog... s ha meggondolom, magamon kellene talán kezdenem... hisz ez a levél is honboldogító célú már!

— Karácsonyfa. A „Szeretet“ nőegylet elnöksége alázattal és biztos reménnyel fordul Szabadka város nemesszívű közönségéhez, hogy mint eddig, ezután se feledkezék meg azon apáttan és anyáttan kis árvákról, kik elhagyottságukban és nagy nyomorukban a „Szeretet“ Nőegylet Árvaházának falai között találtak szeretetteljes otthont s kik majd reménykedve, majd elszorult szívvel gondolnak azon szent estére: vajjon az árváknak is hoz-e valamit a Jézuska? — Könyörületes emberek, tegyétek boldoggá ez ezten ezen árvákat! — Bármely adományt köszönettel fogad özv. Mánich Péterné egy-letli elnök (Szabadka, I. Eötvös-utca 110. szám).

— A Szabadkai Fehér Kereszt Egylet f. évi december 22-én Karácsonyfa-ünnepélyt rendez a Pest szálloda nagytermében, mely alkalommal az egyesület ápolójait azaz 200 gyermeket fognak meleg ruházzal ellátni. Az egyesület tisztelt tagjai, valamint a nagyérdemű közönség kéri, hogy a játékonny czélt ez évben is pártolásában részesíteni kegyeskedjék, mert a legcsekélyebb ajándék hálával fogadatik.

— Eljegyzés. Sztrikó Bernát helybeji ué-száros eljegyezte Kormányos Kálmán helyb. földbirtokos leányát Mariskát.

— A „Szabadkai Sakkör“ ma vasárnap nov. 24-én helyiségét Bartos János Casinói vendéglős étterme melletti díszes helyiségbe helyezi át. Egyben tudatjuk, hogy dr. Bródy Miklós jó hírnevű sakkmeister f. hó 25-én este a Budapestről jövő gyorsvonattal, mint a Sakkör vendége, Szabadkára érkezik s ugyanakkor a Sakkörben 15—20 játékosal fog egyszerre mérkőzni. Kéretnek a tag-urak mennél nagyobb számban való megjelenésre. Vendégüket is szívesen fogadunk.

— Arany és ezüst a szántásban. Igen értékes letele bukkant Vukovics Józsefnek sebesicsi tanyáján a bérlőnek, Bacsics Mártonnak Angeli György nevű kanásza. A felhánt szántásban 35 drb nagy ezüst pénz, 90 drb apróbb ezüst pénz és 24 darab arany pénz talált, amelyek a 15. és 16-ik századból valók. A pénzek török, olasz és Erdélyből valók. A kanászgyerek egy darab aranypénzt átadott apjának, hogy értékesítse, aki behozta a városba egyik ékszerészhez, utóbbi azonban megvenni nem akarta, mert a pénz tulajdonosa a szerzésről felvilágosítást adni nem tudott. Jelentést tett a rendőrségen, ahova Bacsics Márton felszólításra a régi pénzeket bevitte. Értékük körülbelül 600 koronát tesz ki. A pénz értékesítése után befolyandó összegből 1/3 részt a megtaláló, 1/3 részt a telek tulajdonosa és 1/3 részt a kincstár fog kapni.

— Halálozás. Dulics Vincze palicsi rendőr-biztos hosszas betegeskedés után f. hó 21-én este 46 éves korában elhunyt. Dulics 16 évig volt a rendőrség szolgálatában, kötelességtudó rendőrközeg volt. Temetése ma délután nagy részvét mellett ment végbe. A rendőrség személyzete testületileg vett részt a temetésen és díszes koszorút helyezett a ravatalra.

— Szurkálás. Ma délben a VI. körben, Mezőnerics féle korcsmában kártyáztak: Kovács Bogó János és Rab Márton kártyázás közben 4 krajczár miatt összeveszttek és Rab Márton elővette biciskáját, melylyel ellenfelét hátszurta és kezefején is megszurkálta. Az eldohivolt mentők a sebet bekötötték és a sehesültet a kórházba vitték. A biciskázót a rendőrség fogja teletősségre vonni.

— Meghívó. A szabadkai közégi főgymnasiumi szegény tanulókat segélyező egyesület évi rendes közgyűlését f. é. nov. 24-én (vasárnap) d. e. 10 órakor a főgymnasium tanácskozó termében (földszint jobbra 9. ajtó) tartja, melyre az egyesület alapító, rendes és pártoló tagjait tisztelettel meghívja. Szabadkán, 1901. nov. 16. Perlich Mihály e. elnök.

Henneberg-selyem

fekete, fehér és színes, méterenként 65 kr.-tól, 14 frt. 65 k.-ig — sima, csikos kockázott mintázott, damaszt stb. (kürülbelül 240 különféle minőség és 2000 különféle szín, dessin stb.)

Menyasszony-sely. 65 kr.-tól—frt. 14.85 | Sely.-Foulard kr.-tól—frt. 3.65.
Sely.-Damastok 65 kr.-tól—frt. 14.85 | Bál-sely. 80 kr.-tól—frt. 16.58
Sely.-Bastruha, ruhája frt. 8.65—frt. 42.77 | Sely.-Grenacheas . 80 kr.-tól—frt. 16.7.

Méterenként házhoz szállítva. — Portó és vámmentes. — Minták postafordulatra. Schweizban kettős bélyegilleték.

— Henneberg G. selyem-gyáros Zürich (ca. és kir. udvari szállító) —

— **Goluhovszki bácskai barátja.** Bácsme gyének egy érdekes férfa halt meg a héten. Szuhánék Mihály jankováci csizmadia az ottani ipartestületnek egyik főembere — mint nekünk írják hosszas betegség után elköltözött az élők sorából. Az elhalt régi nemes lengyel családból származik, s az osztrák és magyar monarchia külügyminiszterének, Goluhovszky Agenornak ifjúkori barátja. Goluhovszky a barátságot még most is főtartotta vele, amennyiben állandó levelezésben állott vele. A Bach korszakban mint csendőr került Jankovácra ahol megnősült s ott le is telepedett. magyarul megtanulván, öreg korára valóságos kurucz magyar lett belőle. Szuhánék leánya lakodalman meghűlén, 2 heti betegség után meghalt. Temetése az összlakosság nagy részvétele mellett történt meg.

— **A pinczér egyesület közgyűlése.** A szabadkai pinczér egyesület közgyűlést tartott ma délután Bartos Jánosnak, az egyesület elnökének vendéglőjében. A gyűlésen megjelent **Dr. Solti** Budapestről, az országos pinczéregyesület ügyésze, hogy a létesítendő bácsme gyei pinczérnyugdíj fiókegyesület tárgyában megtegye a központ előterjesztését. A közgyűlés bevezetésül a jegyző felolvasta a mult ülés jkvét, a pénztáros pedig bejelentette, hogy a mult havi bevétel 523 kor. 72 fill., a kiadás 234 kor. 88 fill. volt. A nyugdíjegyületre vonatkozólag határozatba ment, hogy a jótékony egyesület telállitják és elnökül egyhangulag Witmann Károlyt a „Nemzeti szálloda“ bérlőjét kiáltották. A részletek megállapítása végett legközelebb közgyűlést hívnak össze.

— **Adományozás.** Özv. bajsai Vojnic Lukácsné Szemző Jozefa urnó a szabadkai szerb jótékony nőegyletnek 10 koronát adományozott. A nemes lelkű adakozónak ez uton is hálás köszönetét nyilvánítja az elnökség.

— **Adóhivatal Topolyán.** A topolyaiak régi hó vágya végre megvalósul; jövő évi február 1-én a kir. adóhivatal megkezdi új működését Topolyán. Az új adóhivatalhoz a b.-topolyai járás községei fognak tartozni, nevezetesen: Topolya, Hegyes, Szeghegy, Feketehegy, Csantavér, Ó-Morovicza, Bajsza, melyek most a kulai kir. adóhivatalhoz tartoznak. Az adóhivatalhoz a község ingyen adja a helyiséget.

— **A Tombola,** melyet minden héten egyszer rendez **Horváth** Dezső, az »Othon« kávéház agilis tulajdonosa, a jövő hét **csütörtök** estjén lesz. Annyira megkedvelte a közönség ezeket a sikerült tombolaeseményeket, hogy szinte zsuffoltság megtelik a kávéház ilyenkor, ami érthető is: annyi sok, szép tárgy jut a nyerőknek, kik 40 fillér belépő díj ellenében kapnak egy tombola jegyet. A szép és izé ses tárgyak Deutsch Izidor Kossuth-utcai üzletének kirakatában láthatók.

— **Tűz Brestovácson.** F. hó 17-én nagy tűzveszély fenyegette Brestovác községet. Az egyik szérűskert eddig ismeretlen okból kigyulladt s mintegy 25 kazal szalma, széna, kender stb. a lángok martalékává lett. A tűz óriási volt. Mindenki azt hitte, hogy a felső falu áldozatul esik. Hogy nagyobb veszély nem érte a községet, az a kedvező szél mellett a tűzoltóság és a nép önfeláldozó tevékenységének tudható be. A hatalmas tüzet 4 órai megfeszített munka után lokalizálták. Kivánatos lenne, ha a szérűskerteket távolabb tennék a községtől, mert a községet folytán még nagy veszedelem keletkezhetik.

— **Lopások Ó-Becsen.** Az utóbbi időben annyira sürün fordulnak elő Ó-Becsen lopások, betörések, hogy az eljáróság ama kérelemmel fordult a felsőbb hatósághoz, miszerint a csendőrök létszámát kellőképpen meg. Alig van éjjel, hogy vagy a városban, vagy a szállásokon ne történnék kisebb-nagyobb lopás.

— **Csecsemő táplálékul** hirneves orvosok megegyező ítélete szerint igen beválk a **Somatose** ama bécses tulajdonságánál fogva, hogy mechanikai hatása következtében a tehéntej savóját a gyermek gyomorban rendkívül finom pelyhekben olvasztja meg s így azt emészhetőbbé teszi. Dr. Tauris páris orvosnak alkalmá volt erős gyomorkatarásban szenvedő csecsemőket kizárólag **Somatoseval** táplálni és ezen eljárásának kitűnő hatását konstátálhatni. Gyermekeknek kik nem tőrtek meg semminemű ételt és kikkél már veszélyes gyengeség állott fenn, a **Somatoset** óvalosan csekély langyos vízben nyújtották és a napi adagot lassanként emelték. A gyermekek ismét teljesen felépültek és rövid idő múlva már közönséges tejjel táplálkoztak a melyhez még egy ideig **Somatoset** kevertek.

Telephon 122. Telephon 122.

Tűzi FA vágott

vagononként valamint ölszámra és 100 klgr.-ként vágottfa finom szalon

Porosz-szén

vagononként előre megrendelve legolcsóbban

Braun Herman fiánál,
a huszár-lovalda mellett.

Fonyó kontra Kovács. Kath. lelkesek harcza.

Ó-Becse, 1901. nov. 22.

Az egész megyében — különösen a papság körében — óriási érdeklődéssel tekintettek a tárgyalás elé, amely tegnap és tegnapelőtt folyt le az óbecsei járásbírósal előtt.

Tekintettel a tanuk és az érdeklődők nagy számára, a városba nagyteremben tartották a tárgyalást **Heugen** kir. aljárásbíró előtt.

Két napon át tartott a tanukihallgatás és a bizonyítási eljárás, két napi tárgyalás után tegnap éjjelkor hirdette ki az ítéletet az eljáró kir. aljárásbíró.

A felette érdekes tárgyalás lefolyásáról a következő tudósítást vettük:

A pör kath. papok között folyt. **Fonyó Pál** volt óbecsei plébános, mos kőbányai hitoktató bepörölte **Kovács Ferenc** Huszka óbecsei külvárosi plébánost rágalmazásért és becsületsértésért, mert többek előtt azt állította volna, hogy **Fonyó tolvaj, csaló, hitetlen kezelő; lopta Krisztus pénzét, csalta a hitközséget és hitetlenül számolt el az egyház vagyonáról.**

A közönség is érdeklődött e pör iránt nemcsak azért, mert a suttogó, szájról szájra járó hír Fonyó územeiről hangos bizonyítást volt itt nyeredő, de főleg azért, mert tudta volt, hogy éppen az a két pap áll egymással szemben az igazságszolgáltatás előtt, akik testi-lelki barátok voltak és éppen Kovács volt, aki annak idején a Fonyó ellen vitt egyházhatósági vizsgálatot elítélte, helyteleni-

tette és egyszerűen üldözésnek minősítette. Meg is lett a tárgyaló terem előkelő közönséggel mindkét napon, sőt az éjjeli ítélet kihirdetésekor hölgyek is voltak a hallgatóságban.

Miután az ügyész is magáévá tette a vádat és a bíróság elrendelte a bizonyítást, mintegy 40 tanu lett kihallgatva, közülük legelőkelőbb állásu emberek, kanonokok, közjegyzők, főbíró, plébánosok stb.

A tárgyalás folyamán beigazolódott, hogy Kovács használta ama kifejezéseket, de iszonyu sok adat merült föl Fonyó volt plébános szabálytalan kezeléséről és egyéb paphoz nem illő bűneiről.

Érdekesebb vallomásokat tettek:

Paukovits Ottó kir. táblai nyug. bíró, egyháztanácsos, bár nem hallotta vádlótól ama kifejezéseket, de mint egyházi számvizsgáló sok hiányt tapasztalt a Fonyó könyveiben, sőt a pénzben is. Egymás közt ezt megvitaták s meg is adták a nevet, hogy sikkasztás, de nem rosszakaratból, hanem hivatalos kötelemekből kifolyólag. A védő ügyvéd kérdése előadja, hogy mint ügyvéd, de mint egyháztanácsos is tudja, hogy Fonyó maga kezelte a pénztárt, az ő írása a legelőbb vagy a bizalmasaé. Tudja, hogy egyes pénzek sehol sincsenek elkönyvelve, hogy hova repültek, nem tudja. Ha ezt sikkasztásnak veszik, ugy Fonyó sikkasztott.

Hosszan lett kihallgatva **Kleiner** Lajos kalocsai kanonok, a Fonyó-féle számadásokban volt érseki biztos, akit d. u. 3 órától esi fél 7-ig hallgatott ki a bíró. Itt azután iszonyu sok terhelő adat került Fonyóra. Naplót nem vezetett rendszeren, a kötvényekkel ugy manipulált, hogy azok kamatait eltüntethesse, erre eseteket is sorol fel. Több ilyen kötvénnyel számolt el, amelyek már rég ki voltak fizetve, sőt már a telekkönyvben is töröltettek. 41 ilyen tétel volt. A betétekkel is játékot üzött. Betelt anélkül, hogy tényleg a megnevezett intézeteknél ennek nyoma volna és kivett. Ha kivett, ugy nem annyit könyvelt el, hanem kevesebbet.

Volt a hitközségnek 60 részvénye, az sehol sem szerepelt. Mikor kérte, hirtelen egy új »dugpénztár« létét mondta, de itt is csak 50 részvényt számolt el összetakolva. Az összes hiány 12,938 frt, ebből később elengedett a hármas bizottság 4050 frtot. De később utak is jöttek. Rámutat arra, hogy egyes számlák (Rétaí féle) kétszer is be lettek tudva, sőt egyet harmadszor is akart. Egyes nyugtakon, melyek 1892—93-ban lettek, olyan bélyeg van, mely csak 1898-ban lépett életbe. Jézus szive oltárára, melyet Beretha harangozó által gyűjtött és nek átadott 328 frt sehol sem szerepel, beismerte Fonyó, hogy elfeledte ezt elkönyvelni, de az oltár árát a hitközségi pénztárból kifizette. Vallja, hogy a pénztárt teljesen Fonyó vezette íródiákjaival, sőt azt is tudja a vizsgálóból, hogy a kaszának dupla kulcsai voltak és szabály ellenére benyulhatott oda a gondnokok kulcsa nélkül is. Védő kérdéseire vallja, hogy tudja azt, hogy Fonyó Kovács plébánost feljelentette a választás után azért, mert nem kánoni uton lett kihirdetve a pályázat, de azért nem tudja, hogy Fonyó igényt tartana még mindig az ó-becsei plébániára. Azt is tudja, hogy Kovács jó barátja volt Fonyónak, sőt kedvéért a teleplező régi egyháztanácsosokat a választásnál segített kibuktatni, ami megnehezítette a számadás véglegzését és így még most sincs tisztában-

Rácz Ferencz rkath. kántor is terhelően vall, sőt többek közt vallja, hogy Fonyó előtte mondta, hogy az érsek folyton hazudozik neki, de ő nem nyugszik addig, míg az érsek nem kárpótolja.

Feszti volt íródiákja tudja, hogy Fonyó maga nyitotta és zárta a pénztárt és vett ki amit akart.

Kelem J. tanító hallotta, hogy vádlott mondta Fonyóról, hogy papi Krivány, Pápakosztai. De csak bizalmasan.

Tihanyi-nak mondta vádlott, hogy Fonyó lopta Krisztus vagyonát és hogy ő be fogja bizonyítani napnál fényesebben ezt.

Sajthi volt syndikus vallomása is érdekes. Ő mint lakatos készítette a Wertheim-kasszához a kulcsokat, a mit profoma kaptak a szindikuskok. Mikor kérdezte a bíró, hogy tud-e olyanokat csinálni? Sértődve mondta, hogy szegynél, ha ezt se tudná.

A syndikusok azt vallják, hogy az érsek előtt, mikor kitudódott e dolog, meg lett mondva Fonyónak, hogy ő nélkülük be ne nyuljon a kasszába, de már 7-edszer elmentve, azt nyitva találták és később ismét nem volt rájuk szükség.

Dr. Terék, Fonyónak volt ügyvédje vallja, hogy neki mondta vádlott, hogy Fonyó be lesz csukva, mert lopta Krisztus vagyonát. Közönséges csalónak is mondta. A védő kérdésére, hogy igaz-e, hogy van tanúnak 3000 forint kötvénye a pénztárban, melyre máig ellenértéket nem kapott. Nem akart felelni. Később azt mondta, hogy e felvett összeget kölcsön adta Fonyónak.

A vád és védésszöveg (dr. Grünbaum) után Heugen bíró az ítéletet kimondván, Kovácsot felmentette a rágalmazás és becsületsértés vádjától, míg Fonyóra terhelő adatokat az újvidéki kir. törvényszék ügyészi hivatalához áttenni ítélte.

Ugy Ó-Becse, de az egész kalocsai egyházmegye érdeklődéssel várja a lelkészek harczának további fejleményét.

Zombola-estély
az „**Ötthon**”<sup>kávés-
házban!</sup>
csütörtökön, nov. 28-án.

Gyönyörű emlék-tárgyak

Deutsch Jzidor látszerész Kossuth-utcai
kirakatában megtekinthetők.

Belépti-díj 20 kr.

Kezdeté színház után.

SZÍNHÁZ.

Nov. 21.

A svihákok mai előadása ép olyan szépen, precízitással és nagy hatással folyt le, mint a tegnapi bemutató előadás, tán a külső hatás nem is volt oly zajos, mint első este, annak tulajdonítható, hogy közönség ma kevesebb volt, de zenéjének szépségei és az előadók kitűnő játéka ma is elragadta a közönséget.

Gerlaci és Ferenczi, a két svihák kifogyhatlan ötletességgel, előbbi sok bájjal, utóbbi kacagató mókáival, Kállay Jolán és Simon Mariska a két dragonyos tiszt sikkes, eleven

játékkal, Szögyi. Falusi és Kormai szép énekükkel, Baróthy, Rádkay, Ujvári és Szigetvári sikerült maszkjukkal, a kar és a zene kar kifogástalan működésével diadalra vitték ismét a svihákokat.

Nov. 22.

IV. László ment ma zóna előadásban, üres páholyok és földszint, de telt karzatok és lelkes diákság előtt. A szereplők közül — bár a színpadon a hangulat lanyha volt — első sorban Pesti István Lajos érdemel dicséretet, ki a koldust megrázó igazsággal játszotta, perczekig tapsolta a közönség nyílt színen szép alakításáért; továbbá Tarján (Edua) Kresz Irma (Ayda) akit tisztelői szép virágkosárral és bokrétaival leptek meg, Szabó (IV. László) és Baróthy (Myze).

Jövő heti műsor. Az első 20 előadásos hérlétnap, vasárnap végződik: *Piros bugyelláris* cz. népszínművel, a melynek különös érdekessége kölcsönöz az, hogy Kósa Gyurka szerepét Kenedich Kálmán vendégművésznünk játssza. — Délután *A bor* megy azzal a szerep változtatással, hogy Rozika szerepét Vedródi Gizi játssza.

Hétfőn kezdődik a második bérlet, *Böregérel*. Itt arról az örvendetes tényről adhatunk hírt, hogy nemcsak a „páraltan” összes páholysai el vannak adva, de a páros bérlet is szépen sikerült.

Kedden Brieux világhírű színműve *A vöröstarló* kerül színre.

Szerdán és csütörtökön hérlétszínházban rendezett helyárrakkal *Szichenburger Károly* műve: *Vak-Bottyán generális*-nak lesz a bemutatója a főbb szerepeket Baróthy-, Tarján-, Kresz-, Szabó-, Tóth- és Kállay Jolánnal.

Dr. Fodor Lajos

az összes orvostudományok tudora
gyermek és idegyógyász.

Rendel délelőt 7—9-ig, délután 1—3-ig.

Szegényeknek ingyen.

Lakása: Jókai-utca, Fürszi-féle ház, I. em.

Csak RÉTHY-felét fogadjuk el!

A valódi Réthy-féle pemetefű-czukorka csak a készítőnél vagy az alábbi gyógyszerárakban kapható:

SZABADKÁN: Milassin Illás, Szilberleitner Ferencz, Hofbauer és Szigetvári, **JANKOVÁCZON:** Madzinyi János, MÉLYKUTON: H. Nagy Béla és Pillich József gyógyszerárakban.

Férfiak ingyen kapnak

egy új találmányu gyógyszer, mely az elvesztett erőt vissza adja. Mindenki, aki érte ir, kap ingyen egy próbacsomagot egy 100 oldalas könyvvel együtt, jól elcsomagolva. Ez a bámulatos csodagyógyszer, amely már ezeket megmentett, akik ifjúkori kicsapongások által nemi bajok, syphilis és elgyengült férfi-erőben szenvednek. Ezen oknál fogva elhatározta az intézet mindenkinek egy csomag gyógyszert egy magyarító könyvvel együtt ingyen elküldeni. Ezen házi szerrel lehet a bajt otthon gyógyítani és mindazok, akik ifjúkori kicsapongásuk folytán nemi bajokban, szellemi gyengeségben vagy kronikus bajban szenvednek, otthon gyógyíthatják magukat. Ezen gyógyszer közvetlen azon szervekre hat, amelyeknek a megerősödésre szükségük van és csodás eredménnyel gyógyítja meg a már évek óta tartó betegségeket is. Öreg és ifjak irhatnak a State Medical Institute-nak az alatt jegyzett címre, ahonnan nekik a csomagot azonnal elküldik. Az intézet első sorban azokat akarja megmenteni, akik gyógyítás céljából otthonukat el nem hagyhatják. A próbaküldemény mutatja, mily könnyen lehet ezen borzasztó betegségből otthon meggyógyulni. Az intézet nem tesz kivételt. Mindenk irhat magyar nyelven bárhonnani mire titoktartás mellett postafordultával a gyógyszer a magyarító könyvvel együtt ingyen küldetik. Lijon még ma. A küldemény oly szépen csomagolt t k, hogy annak tartalmát senkisé sejt. A levél következőképen czimzendő: **State Medical Institute, 6917. Elektron Budding Fort Wayne Ind., Amerika.** és minden levél bérmentve küldendő.

A legjobb és legerészségesebb
üditőital,
mely mint asztali ital különösen kedvelt és borral, cognaccal vagy növényi szörpökkel vegyítve kitűnő ízű
vegyületeket ad: a

MATTONI-FELE
GISSHÜBLER
legújabb gyönyörű
SÁVANYÚ-KÖR

oltja a szomjat, hűsít és felfrisít egyaránt. A legjobb
szer a nyári hőség tikkasztó hatására ellen.

Szőlőoltványok

szokványminőségben.
A legkiválóbb 24 bor- és osemegfajokban fajtisztán, teljes jótállással.

Élőkerítés.

Gleditschia csemegék és magvak.
Uradalomnak, községeknek három évi törlesztésre is adatik.

Oriás övisü, igen gyorsan fejlődő sövényüvény. Ez az egyedüli, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csekély kiadással, melyen nemhogy ember, de semmiféle állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át. **Minden rendeléshez rajzokkal ellátott ültetési és kezelési utasítás mellékeltek.** Ezer csemegéje elég 200 méterre. — Ára 6 ft.

Oriási jövedelmet biztosító voltánál fogva, ennek tenyésztése számos gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.

Diócsemeték.

Színes fénynyomatu főárjegyzék ingyen és bérmentve küldetik minden rendelési kötelezettség nélkül. Az árjegyzéken kívül még egy olyan könyvet kap ezzel, ki azt címére ingyen és bérmentve küldetni kéri, mert nincsen az a ház, vagy család, a hol annak tartalmát hasznára ne fordítanak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családán egyaránt. Így még azoknak is igen érdekesnek áll, kik **rendelni semmit nem akarnak**, mert benne számos oly közlemények foglaltatnak, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek. Cím:

„Érmelléki első szőlőoltvány-telep” Nagy Gábor Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

Csak készpénz fizetés mellett.

Új rendszer.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek.

A külföldi nagy áruházak mintájára **rendkívül olcsó árak** mellett nagy forgalmat akarván elérni, jelen **olcsó árjegyzékemet** a n. é. közönség szíves figyelmébe ajánlom.

Férfi-osztály.

Legfinomabb 5-szörös gallér tucztája	4.— kor
„ „ 5 „ kézelő	7.60 „
3 drb redős-ing Schroll-féle chiffonból	12.— „
3 „ sima-ing „ „	10.— „
3 „ háló-ing színes díszszel	10.— „
3 „ Croisé-nadrág színes övvel	10.— „
6 „ francia batt zsebkendő	4.— „
1 „ meleg alsó-ing Jäger-féle rendszer	2.80 „
1 „ „ alsó-nadrág	2.80 „
1 pár kötött téli keztyű 1.— kor. 1.30	2.— „
1 „ „Nappa“ bélelt bőrkeztü elszakíthatatlan	3.— „
6 „ meleg téli harisnya	6.— „
Nyuvször kemény és puha kalap rendkívül jó min.	6.— „
Legdivatosabb angol cylinder	16.— „
Tiszta selyem köthető nyakkendő 10000 drb á	1.— „
Legujabb szabásu angol gumí-köpeny drapp színben	32.— „
„ „ „ „ kék	40.— „
Bokavédő kitűnő minőség drapp és fekete	2.50 „

Női-osztály.

Jól mosható flanel bluz I. II. III. nagyság.	3.50 kor.
Zsolnai Casan téli bluz	7.50 „
Tiszta selyem bluzok a legutolsó divat szerint minden színben I. II. III. nagyság	16.— „
Selyem Joupon alsósoknya igen tartós minőség	13.50 „
6 brb francia battist zsebkendő	4.— „
6 pár szintartó fekete harisnya	6.— „
Ujdonság! Selyemkendő tollal díszítve mint színházi fejkendő és bonak használható minden színben (fehér, lila, kék, rozsaszin, fekete)	11.— „
Selyemmel bélelt svéd keztyű	3.60 „
„Chic“ legujabb női kalap	7.50 11.— „
Angol „Lady Plaid“ Himalája gyapjuból	11.— „
Legdivatosabb színházi bluzok, díszes Jouponos, selyem harisnyák fórártára.	

PÓSA VILMOS.

Vidéki megrendelések utánvétel mellett eszközöltetnek.

Ezelőtt LATZKOVITS A. és Társa.

Bpest, VI., Andrásy-ut 3. sz.

Meg nemfelelő árak kicseréltetnek.

Tegyen egyszer kísérletet a világhírű
Georg Häntzschel, drezdai udv. szállító
Ugorka tej vegyülekével

és Ön azt mindig használni fogja.

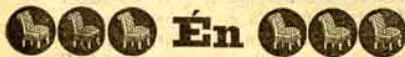
Az egyedüli elismert szer amely az arczbőrt a legkésőbb korig üdíti és szépíti.

A Häntzschel-éle ugorka tej ára : 1 üveg 1 kor. 4) fill. és 3 korona.

Ugorka tej szappan darabja 50 fillér.

Ugorka tej puder 1 doboz 2 korona.

Kapható Szabadkán **Zalán Béla** drogua üzletében Kossuth-utca.

Fischer Henrik

kárpitos, díszítő, első szabadkai kivilágítási vállalkozó a kölcsönös Kazinezy (Gombkötő) utca 92. sz. üz. Bilitzkyne házában.

Értesítem a nagyérdemű közönséget és az egyleteket, hogy Pudler Dániel tánczmesterrel és Pudler B.-vel **soha semmiféle üzleti összeköttetésben nem voltam és jelenleg sem vagyok és nevémet az üzlet vállalatnál nem használhatja**

Egyben értesítem a nagyérdemű közönséget és az egyleteket, hogy Pudler Dániel tánczmesterrel és Pudler B.-vel **soha semmiféle üzleti összeköttetésben nem voltam és jelenleg sem vagyok és nevémet az üzlet vállalatnál nem használhatja**

Átköltözésnél butorcsonom. olást valamint **kárpitos munkát javításra** is elfogadok a legolcsóbb árban ugy **helyben** mint **vidéke n.**

Kérem a n. é. közönség szíves pártfogását.

A ki jó Rumot és Teát akar élvezni

forduljon hozzám.

RUM

Valódi ó-angol	5 literje kor. 9 —.
Legfinomabb Jamaica	„ „ 7 —.
Finom Jamaica	„ „ 5 —.
Kunnia belföldi	„ „ 2 —.

Teák fő raktára K. és C. Popoff féle eredeti orosz karaván teákból orosz font szerint csomagolva és kimérve.

Kiváló figyelmet és gondot fordítok ugy a Rumok mint a Teák beszerzésére és tisztán kezelésére minek folytán azon kellemes helyzetbe vagyok, hogy még a legkényesebb izlésnek is meg tudok felelni.

Zalán Béla drogua üzlete Szabadkán Kossuth-u. 21.

JÓ ES OLCÓSÓ ÓRÁK!

3-évi jótállással privát vevőknek

KONRAD JÁNOS
óragyára, arany, ezüst és ékszer
árak szállító-háza.

BRÜX (Csehország)

Jó nickel-rem.-óra frt 3.75

Valódi ezüst rem.-óra frt 5.80

Valódi ezüst lánc frt 1.20

Nickel ébresztő óra frt 1.95

Cégem a cs. és k. birodalmi cí-

mmel van kitüntetve, számtalan

arany ezüst kiállítási érem valamint

ezernyi elismerő levél van birtokoma

képes árjegyzék ingyen és bérnt.

Angol stílusban készült

HÁLO SZOBA

és renesans stílusban

Ebédlőszoba

butor eladó

SEFCITS LAJOS asztalosnál,

VI. k. Halasi-ut 203. sz.

Apró hirdetések.

Az apró hirdetések előre fizetendők.
Minden apró hirdetés beiktatása legfeljebb 60 fillérbe kerül és 15 szó lehet, minden további szó 4 fillért vastagabb betűből 8 fillérbe kerül. Ertesítéseket a kiadó hivatal ad; leérkezési kérdésekre válasza való helyig mellékelendő.

Hegedű órát ad
Richard Heinrich zenész, Kölcsei utca 279. sz. I. kör szerény fizetés mellett.

Használt nagy Meidinger kályhát
keresek megvételre. Czim a kiadóhivatalban.

Künnő gyártmányú egészen új czimbalom (alkalmas karácsonyi ajándék) kéz alatt eladó. Hol? megtudni a kiadóhivatalban.

Egy jó karban levő márvány lappal karamból biliárd asztal azonnal eladó „Szabadkai Polgári Olvasó Körben.”

Jó karban levő függő lámpát veszek. Bővebbet a kiadóhivatal.

Öreg és fiatal! embereknek
ajánlatik Dr. Müller orvos tudorok, díjazott és újabb sokszorított kiadásban megjelent folyóirata a **„nem őszervekrol,”** valamint annak a radikális gyógykezelésre vonatkozó oktatása is. Bérmentes küldemények boríték alatt 1 kor. 20 fillér levélbéllyegeken **Curt Röber, Braunshweig.**

Hegedű órákat ad
utányos fizetés mellett **Hmsz Rezső III. kör Balogh-utca 802. szám** alatt.

Eladó!
az új kiadású folyóiratot az egész évi folyóirata 2 fr. árt.

English lady

angol órákat óhajt adni. Cím: Miss Grahame VIII. kör Csernovits-utca 83. szám.

200 korona jutalom

annak, ki egy helybeli, nős fiatal embernek **állandó állást szerez** helyben vagy vidéken, esetleg orszékkal is rendelkezik. — Bővebbet a hirdetőnél. Czim a kiadóhivatalban.

Értesítés.

Tisztelettel tudatom eddigi megrendelőimnél — hogy ezután **éjjeli felvételeket** is eszközök erre a célra üzleti célra berendeztem. A felvételek előre bejelentendők legalább is egy órával hamarabb. Tisztelettel

Vörös Kálmán fényképész,
Damjanits-utca 120. sz.
Seffler-féle házban.

STANDARD

életbiztosító társaság Edinburgban, Angolhon.
Alapított 1825.

Magyarországi fiókok:

Budapest, IV. Kosuth Lajos-utca 4. (Standard palota.)
Évi bevétel 30.000.000 korona.
Külföldi nyereségyrészek 170.000.000 „
Vagyon 240.000.000 „
Halálesetek folytán kifizetve 484.000.000 „

A „Standard” kötvényeinek nevezetesebb előnyei:

Kétségtelen biztonság. — Alacsony díjak. — Szabad világgötvények. — Kötvények érvényben tartása díjzetések emulasztásánál. — Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. — Megtámadhatatlanság. — Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egyévi fennállás után. — Szabad háború-biztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Guber forrás

!!!!!!!!!!!!!! A leghatásosabb !!!!!!!!!!!!!!!

vas-arsen-viz
vérszegénység, női betegségek, ideg és bőr betegségek stb. ellen.

Kapható minden ásvány-viz kereskedésben gyógyszerárak és drogiériákban.

7319/a. 901. sz.

HIRDETMÉNY

a házbérjövdelem bevallása és a házösszeírás tárgyában.

A házbéradó három év tartamára, vagyis az 1902., 1903. és 1904. évekre való érvényre újabb kivétel levén, az ezen kivétel alapjául szolgáló házbérjövdelem bevallások benyújtására a m. kir. pénzügyminiszterium f. évi 78300. sz. a. kiadott rendeletével az **1901. évi november hó 15-től 30-ig terjedő időt** tűzte ki.

Felhívtnak ennél fogva a háztulajdonosok, hogy az ingyen kézbesített házbérjövdelemvallomási ívet pontosan és a valóságnak megfelelő hűséggel töltsék ki s azt a községi előjáróságnál (városi adóhivatalnál) legkésőbbben **1901. évi november hó 30-ig okvetlenül nyujtsák be.**

A háztulajdonos vagy a háznak állandó hasznélvezője, a házbérvallomását meghatalmazott által is eszközölheti, házbér elitkolás eseté azonban az adómegővítési felelősség a háztulajdonost terheli. Ha több a tulajdonos, a vallomást valamennyinek, vagy az általok e végre különösen felhatalmazottnak kell aláírni és a vallomás helyességeért valamennyi felelős.

A házak nyers jövedelmét képezi egyúttal mindaz, a mit a tulajdonos a bérbeadott ház használatá fejében a bérlőtől huz.

A bérjövdelem alatt tehát nemcsak az e czimen lényeg kikötött pénzügyi szolgáltatás, hanem mindaz értendő, mit a bérlő a bérmentes használatá fejében ellenértékkel fizet: ilyenek az állami és községi adók, tűzkar biztosítási összeg, közmunka, katona elszállásolás és házbérvallomások vagy állandó átalakítások költsége, továbbá mindazon összegek, melyeket a bérlő a bérbeadónak: vízvezeték, éjjeli világítás, szemétkihordás és más ilyenmü költségek czimén fizet s végre minden egyéb természetbeni szolgáltatások. Ennél fogva a háztulajdonos vagy annak meghatalmazottja a lakbérkelet minden épületnél, lakosztálynál vagy egyes lakrészeknél általában minden levonás nélkül úgy köteles bevallani, a mint azok szerződésileg megállapítottak.

Butorzattal együtt bérbeadott épületek vagy lakrészek házbéradó alapjául úgy vételnek fel, mintha butorzat nélkül adták volna ki, levonotván az összes bérből az a többlet, mely a butorzatba esik.

Ugyanaz áll akkor is, ha a ház kerttel együtt adatik bérbé, mely esetben a kertre eső többlet vonatlik le.

A házak nyers jövedelméhez csupán azok az összegek nem számítottak, melyeket a bérlő némely községben ugynevezett házbérvallomások elnevezése alatt fizet. Ezek az összegek azonban a ház nyers jövedelmétől elkülönítve mutatandók ki, vagy a vallomásban megjegyzendő, hogy a bevallott nyers házbérjövdelemben ezek a házbérvallomások is belefoglaltak, mely utóbbi esetben az adókivetést teljesítő község a házbérvallomások czimén szedett összeget a ház nyers jövedelméből mindenekelőtt, vagyis még az épületfenntartási költség és értéktörlesztés fejében leszámitandó törvényes százelek leutése előtt, hivatalból fogják levonni.

Az ezen leutés után mutatkozó s teljes összegében bevallott nyers házbérjövdelem alapján a házbéradó tárgyat képező tiszta jövedelmét szintén nem a bevalló háztulajdonos, hanem a házbéradó kivétel község számitják ki a fennálló törvény értelmében.

Tényleges viszonyok és adatok irán, melyekből bárkinek házbérjövdelem megítélhető, köteles mindenki tudomása szerint felvilágosítást adni, ha erre őt a hatósági község felszólítja.

A lakbérlek magán a bérvallomási iven bizonyítják a vallomás helyességét, nevüknek a háztulajdonos köteleességszerű felhívása folytán az illető rovatba bejegyzése által.

Az a házbirtokos, ki a bevallási ívet, annak kitöltése előtt, azaz mielőtt abba a bérösszeget bejegyezte volna, a lakbérlekkel aláírta, annyiszor büntetettik 200 koronával, ahány bérlelő követte el ezt a mulasztást.

A befizetett bírság egészen a feljelentőnek adatik. (1873. VI. t. c. 3. §.)

A házbérjövdelem elitkolása és valótlán adatok bevallása jövedéki kihágást képez, mely az elitkolt bérösszeg után járó adó 1—8-szorosával büntetettik. (1883. XLIV. t. c. 100. §.)

Ha a házbirtokos és lakbérlek közötti egyetértésből szándékosan követeltetett el az adó kijátszása s ezáltal az államkincstár megkárosítása, mindkét fél a megővítésnek kitett összeg háromszoros megfizetésével büntetendő, (1868. XXII. t. c. 22. §.) e büntetés alól azonban felmentelik a bérlő, ha a törvény megszegését 15 nap alatt ő maga jelenti fel a pénzügyigazgatóságnál. (1873. VI. t. c. 3. §.)

Az a házbirtokos, házgondnok vagy házfelügyelő, a ki a házbérvallomást az 1883. XLIV. t. c. 15. §-ban körülírt felhívás daczára sem adja be, vagy a hiányos alakban beadott vallomás hivatalosan megjelölt hiányait a kivétel község által kitűzött legalább nyolcz napi záros határidő alatt nem pótolja: a hiányos kipótlása végezt elrendelt helyszini szemle költségeit viselni tartozik és 2 koronától 100 koronáig terjedhető bírsággal büntetendő. (1883. XLIV. t. c. 15. és 101. §§.)

Végül jelentesük, hogy ha a bevallási űrlapoknak az érdekelt felek könnyebb-ségére elrendelt kézbesítése bármely ok vagy akadály miatt elmaradna is, ez az illető háztulajdonost a bevallás benyújtásának kötelezettsége alól fel nem menti; ez esetben a szükséges űrlapok a községnél (városnál) szerzendők be.

Kelt Szabadkán, 1901. évi november hóban.

Városi adóhivatal.